

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr. celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Ludevít Procházka

co skladatel českých písní a sborů.

(Pokračování.)

Písně v rákosí.

Není to věru ani snadnou, ba ani příjemnou prací pro kritika, skladbu hudební hudebními poklesky prokvětlou posuzovati, aby ji konečně přece posoudil a jen tak šmahem neodsoudil.

Kritik, jenž by nejprve duši a ducha skladby ohledávatí měl, jest nucen toliko tělo její anatomickým nožikem rozebíratí a s jeho neduhem se seznámiti. Že se co kritikové právě teď v takovémto kritickém stavu nalzáme, do svědčí nám nejlépe „píseň v rákosí“ čís. I. dle *Lenaua* od Procházky.

Píseň tato, jež se namnoze nemelodickou melodií, monotonií, neharmonickou harmonií a zvlášť rovnoprávností obou zemských jazykův vyznamenává (anto hudba na slova česká jako na německá stejně špatně zní), má do sebe ještě tu výhodu, že se nedá ani bez průvodu a ani s průvodem piana zpívati.

Že nežertujeme, hodláme hnedle vysvětliti.

Bez průvodu ji nelze pěti, proto že jest v ní někdy pro nezpěvnost intervallův, jako jest $\bar{g}$ $\bar{ges}$ od 17. k 18. taktu modulatorických prostředkův zapotřebí, což p. skladateli nikoli na ujmu není, anto těchto prostředkův použil, aby tak průvod s písní v jediný zaokrouhlený celek sloučil.

S průvodem to tak nejde, protože tento namnoze s ná-
pěvem v harmonickém rozporu stojí a tak přátelství mezi oběma více ruší než udržuje. Aby se náš soud někomu nespravedlivým nezdál, počínáme úvodem k této písní.

Piano-
forte

Zde sobě udělej každý komentár sám, my prozatím jen přihlížíme k oktávám, které se v druhém taktě mezi sopranem a basem objevily, $\bar{ges}$ $\bar{ges}$, $\bar{f}$ $\bar{f}$, a připomínáme, že se právě při těchto hlasech na zprávnost harmonickou co nejvíce ohled bráti musí.

V taktě 6. doprovází skladatel melodii dvěma sebe sledujícími sextovými akkordy v tercové poloze rovného pohybu, obdržel ale za trest dvě velké kvinty $\bar{ges}$, $\bar{des}$, $\bar{f}$, $\bar{c}$, a snažení, druhou kvintu kvartou zadržeti, přivedlo skladatele ne z bláta do louže, ale z louže do bláta, anto zadržaná kvarta $\bar{ges}$ s melodií $\bar{f}$ do harmonického rozporu přichází. Lépe by bylo bývalo, kdyby byl skladatel nechal jít tyto akkordy za sebou v rovném pohybu se dvěma sextami a zřejmé kvinty udělal, protože tyto pohybující se v půltonech špatně neznejí, jen když zakryty jsou. Zpěv je zde ale nezakryje, anto se lidský hlas svou zvláštní barvitostí a charakterem od ostatních nástrojův hudebních tak značně liší, že posluchač i proti své vůli zpěv zvlášť a piano také zvlášť sledovati musí.

V taktě 12. jest melodie $\bar{des}$ $\bar{c}$ $\bar{es}$ $\bar{des}$ $\bar{c}$ $\bar{c}$ $\bar{as}$ nezpěvná a dala by se poněkud opravit, kdyby se raději tonem $\bar{f}$ než $\bar{as}$ končila.

Harmonie k této melodii jest chybná. První $\bar{des}$ v melodii požaduje harmonii malého septimového akkordu z $\bar{f}$ -moll a skladatel ji basiruje jen na septimový akkord s oktávou, což jest tolik jako: pianista rozvedl malou nonu hned na první čtvrti do oktávy, a zpěvák ji teprv rozvádí až na třetí, což tím více uráží při volném tempu, jak je byl skladatel předešal.

Zdaliž tomu pan skladatel nevěří, ať sobě tuto melodii sám zpívá a dá se místo piana varhanami aneb aspoň fis-harmonikou doprovázeti, a přesvědčí se hnedle, bude-li mu možno se na této noně bez kyselého obličejce a velkého sebezapření udržeti.

V taktě 14. jest v melodii jedno $\bar{c}$ půlnotou a vedlejší $\bar{c}$ osmerkonotou zastoupeno. Pan skladatel zakládá tuto melo-

dii zcela dobře na f-moll trojzvuk, ale druhé $\bar{c}$ již poděluje enharmonií f as h d, a moduluje melodicky do as-dur pátého stupně kvintextového akkordu, což se nemile ucha dotkne, protože melodie s průvodem asi tak harmonuje jako $\bar{h} \bar{c} \bar{d}$, a zpěvák sobě gratulovat může, že tímto akkordem průvod pausiruje.

Takt 18. jest co do rozvádění nony u přirovnání ku průvodu úplně analogický s takt 12. V průvodu se ale liší od tohoto, že v něm skladatel kvintsextový akkord z b-moll figuruje, ač trochu nevkusně. Kdyby byl skladatel při figurování tohoto kvintsextového akkordu ze sextolové figury v dolejší hlasu dal druhou notu za první a první za druhou, mohl tomu snadno odpomoci, neboť by se ve figuře terce a sexty jako c es a f, místo prázdných kvint a kvart, jako jsou a es, c f tvořily.

Takt 21. nelze pro samé hudební hieroglyfy rozluštit. Zavedlo pana skladatele bezpochyby imitování melodie do tohoto harmonického bludiště.

V taktu 26. jest nadměrný kvintsextový akkord ges, des e hes špatně rozveden do trojtonu pátého stupně, protože skladatel kvintu (bývalou septimu) nahoru na f, a nadměrnou sextu místo na f až na a vedl. Kdyby byl vedl jes na f, des na c, e na f, a hes na a, bylby byl dostal mimo jedné malé a druhé velké kvinty ovšem mezi tenorem a basem dvě velké ale obzvláště v této poloze dobře znějící, kterým se zajisté žádný harmonik vyhýbati nebude.

Ze všech skladeb Procházkových, které se nám do rukou dostaly, jest vidno, že sobě p. skladatel při svých schopnostech málo záležitosti dává a velmi spěšně kompromovatí musí, což se může jen u takového skladatele předpokládati, který velikou technikou zběhlost a rutinované péro má, což u pana Procházky jest marně hledati. Skladba se musí se všech stran dobře promysleti, každá nota dobře uvážiti, nebo v umění jest mezi krásným a špatným taková malinká meze-
ra, že se stane z toho nejkrásnějšího malou neopatrností hnedle to nejskaredější. (Pokračování.)

Beethovenovy sonaty.

S krasovědeckého stanoviska posuzuje A. z E.

(Pokračování.)

As-dur (op. 26).

Dříve než se o této zmíníme, rozvrhneme si sonaty Beethovenovy na 5 skupenin.

První skupenina zaujímá sonaty, jež jsou jaksi předstupek k *Haydno-Mozartovské periodě*. Op. 6. 49. 79.

Druhá skupenina Haydno-Mozartovská perioda. Op. 2. 7. 10. 13. 14. 22. 26.

Třetí skupenina. — Přechodní díla k druhé periodě. Op. 27. 28. 31. 54. 78.

Čtvrtá skupenina. — Druhá perioda, díla vyznačená zvláštnostmi Beethovena. Op. 53. 57. 81. 90.

Patá skupenina. — Třetí a poslední perioda. Jsou to díla zcela do sebe uzavřené subjektivnosti Beethovenovy.

Sonata tato je poslední z první periody a nejprvnější ze všech sonat Beethovenových, do nichžto umělecká forma

variací vzata jest. Dílo toto není vůbec v čisté formě sonat psána. Sestává z témy s variacemi, ze scherza, ze smutečního pochodu a závěrečního ronda. Sonata tato nemá vnitřní organické jednoty, jak dalece smuteční pochod v ni velkán jest. Pochod je sám v sobě mistrovské dílo, jež se vyrovná smutečnímu pochodu v heroické symfonii. Pochod povstal, jak známo tím, že Beethoven dokázati chtěl, že tehdejší velmi oblíbený smuteční pochod z opery „Achilles“ od Paera svým tvůrčím talentem přestihne. Že se mu to úplně podařilo, je jisté; neboť kdo zná ještě onen pochod a kdo nezná Beethovenův? Avšak co má pochod v této sonatě a v tomto místě dělati? V jakém spojení stojí s celkem a v jakém zvláště se závěreční větou? Poslední věta zdá se nám nejslabší částí celku. Jakási zběžnost lpí na ní; jakési rozpoložení myslí je zde vyjádřeno, kteréž po onom, jež ze smutečního pochodu tak vznešeně zavznívá, téměř uráží, tak že se zdá, jako kdyby člověk s nebe na zem padl. Mnohem vynikající je však *thema s variacemi*.

Thema tato dýchá tichou, vroucí tužbu a vyšla, jak Marx praví, z hlubokého, touhou zvýšeného pocitu. Ve vděkoplň krásných variacích jeví se, jak Marx dí, tento vnitřní smysl, jenž se tu tvoří. Tak jest hned první začáteční úvod es — as v tomto smyslu více oživený za motiv první variace vzat.

Pocit stává se mocnějším a rozmanitějším při každém postupu, a to vždy víc a více, když toužebný motiv vždy výše vyniká hned až k čtvrté oktávě od začátku, hned ostýchavě a uzavřeně do původní polohy klesá. V *druhé variaci* vše se hýbe, thema je v tenoru. Tentýž tah avšak ve zkormouceném rozpoložení myslí určuje následující variace a následek toho jest, že nejbližší variace jemněji a potěšně mezi výškou a hloubkou, mezi vzletem a klesáním kolísá. V *poslední variaci* leží thema střídavě mezi sopranem a altm, a celek končí blahodějným, sladkým ukonejšením. Marx nazývá oslatně celou tuto sonatu vzorem důmyslného, mnohostranného v skutku básnického zacházení s nástrojem. Co se formy variací týče, dlužno však také okolnost uvést: Beethoven řídí se co do formy variací podstatně jiným principem než na př. Mozart. U Mozarta je variace více důmyslné opísování formy témy. U Beethovena však je duševní stránka témy převládající motiv pro jednotlivé variace. Konečně musíme se zmíniti, že krasovědec V. R. Griepenkerl sonatě této německý text pod názvem „Die Liebesahnung“ podložil a že ji v Praze sleč. Fischerová z Tiefensee v jednom koncertě zpívala.

Sonate pastorale. (D-dur op. 28.)

Poznamenání „*pastorale*“ naznačuje trefně rozpoložení myslí, jež se v tomto dílu jeví. Celá tato sonata je jakási předehra jeho pastorální symfonie. Tatáž základní myšlenka je v ní živě stělesněna. V pastorální symfonii však je všecko plastičtější, individuálnější a výraz s větší určitostí udán rozpoloženími myslí, která se v této symfonii ozývají, jsou spojeny s jistými momenty přírodního života. Sonata tato má více všeobecný charakter. Spolu je Beethoven zde ještě zaujat Haydnovým vplyvem. V *první větě* (D-dur, Allegro, $\frac{3}{4}$ takt) naznačeno jest základní rozpoložení myslí nejvšeobecnějšími tahy. Jemný, čerstvý jarní duch vše prochvívá,

jasná sluneční zář prohřívá celek, nejrozkošnější obrazy přírody vyobrazivše se v duši hudebního básníka, rozprostírají se před námi v oživeném, v pestrobarevném střídání jsouce půvabně a něžně spojeny. Něžný dech vroucího citu všude se rozprostírá a cudnost veškerého citění veskrz se zde jeví. Časem zdá se, že se tento přívětivý a míruplný obraz trochu zatemňuje, avšak tím jasněji září hned na to opět slunce.

Tak klidně a tiše, jak věta tato počala, končí se nejharmoničtějším rozpoložením. Tato věta je nejzvláštnější ze všech; upomíná nás nejméně na Mozarta a Haydna. V *druhé větě* (Andante D-moll, $\frac{2}{4}$ takt) však více. Lehké obláčky zdají se slunce zatemňovati. Krajina je jaksí bledá, rozpoložení myslí co subjektivní odlesk trochu zachmúřeno; jen v některém okamžení oddělí se v přívětivém D-dur chmúry od sebe a slunce opět prozírá. Moll-karakter má podobnou barvitost jako v druhé větě symfonie A-dur. V *třetí větě* (Scherzo Allegro vivace, D-dur, $\frac{3}{4}$ takt) rozvíjí se opět veselý a jasný obraz života. Kus tento je značně původní kлокotného vynálezu, jako na příklad začáteční charakteristické taktiky; je to motiv, jenž v běhu v harmonicky bohatějším přestrojování vždy vystupuje. *Trio* je však čistě Mozartovské. V *poslední větě* (Rondo, D-dur, $\frac{6}{8}$ takt, Allegro ma non troppo) objevuje se hlavní ráz této sonaty v nejživější barvitosti. Rozpoložení myslí stoupá k dovádivému, rozpustilému rozmaru; zdá se, jako kdyby výjev přírodní najednou oživen byl davem veselých, rozbujnělých tvorů, které se nyní žertující kolem prohánějí, se hledají, pak opět utíkají, se opět schovávají, na žmůčku hrají, na to opět vyrazí, by tím divočeji se honily. Jakkoliv celek jest velmi živý, jeví se zde přec Haydnův duch, Haydnův způsob pojmání věcí. Jinak počínal si Beethoven ve své pastorální symfonii. Dle všeho soudíce je sonata tato bohem Janusem s dvěma obličejí, s jedním napřed, s druhým do zad, je to pravý protichůdce a tedy skutečné přechozí dílo.

(Pokračování.)

A. N. Věrstovský.

Životopisný nástin.

Z ruského. *)

Skladatel „Асколдовой могилы“ (Askoldovy mohyly), kterýž vším právem velmi čestné zaujímá místo mezi ruskými národními skladateli, zasluhuje zajisté, by vážené čtenářstvo blíže s mužem tím se seznámilo.

Rozumí se, se podrobný životopis člověka, dokud tento žije, napsati nelze, jelikož každý o něm pronešený nestranný úsudek mohl by se zdáti buď nepravdivým neb chválou přemrštěným. Za tou příčinou tedy předsevzali jsme si obmeziti se toliko na jednoduchý náskres jeho života a zásluh, kterých si dobyl o umění, tak jako každá zpráva o podobném umělci zvláštní má míti zajímavost.

Aleksej Nikolajevič Věrstovský narodil se v Tambovské gubernii 18. února 1799. Počátečního vzdělání do-

stalo se mu doma, po čemž do ústavu zeměměřického vstoupil, připravuje se k službě vojenské. Již v mladším jeho věku byla hudba panující u něho vášnivostí. Hudební talent rozvinul se v něm velmi brzy působením vlastní snahy a pod navedením znamenitých učitelů toho času. Fortepianu učil se Aleksej Nikolajevič u Fielda a Steibelta, houslím u Maurena a Böhma, zpěvu u slavného pěvce Tarquinia a generálního basu u Brodta, Zeinera a Müllera.

Při skvělých vlohách, jimiž ho příroda obdarila, byl *Věrstovský* jeden z prvních žáků Fielda a stal se výtečným pianistou. Nelze opominouti, že k všeobecné lítosti málokterým se přihodí, hru jeho slyšeti. On jest jeden z nejzdatnějších ličitelů nastávající Fieldovské školy, plné citů ve hře, plné úchvatu a vzletu a cizí každého současného ruchu a efektu. Jsa ještě desítiletým hochem, přednášel velmi dobře ve veřejném koncertu ve prospěch chudých těžký koncert od J. L. Dusska (rodilého Čecha). V sedmnáctém roku svého stáří začal již psáti pro divadlo. Nejprvní jeho výtvoř jsou hudba k vaudevillám: „Бабушкины попуга“ (Babičini papouškové), „Карантинъ“ (Karanténa), „Новая шалость“ (Nová svévolnost), „Станиславъ“ (Stanislav) a j. Tyto slouží dosud co vzor žertovné vaudevillské hudby a vzbudily svého času velikou sensaci. Mnohá čísla z těchto vaudevillů staly se současně populárními, na př. mazurka z „Karantény“, která po několik let ve všech jen možných plesích jak v Moskvě tak i v Petrohradě hrána bývala.

Mimo hudební skladby pro divadlo osvědčil se *Věrstovský* též co spisovatel, přeloživ z francouzského žertovný kousek: „Le mariage extravagant“, který nazval „Домъ сумасшедшихъ“ (Dům šílenců). Kousek ten udržel se po dlouhý čas na repertoiru a byl za posledního času s některými změnami provozován s velkým úspěchem. Jeden kuplet toho kusu: „Окончивъ курсъ моеи науки завель я сумасшедшихъ домъ“ (Ukončiv kurs mé vědy, dům šílenců jsem zavedl) zpíval se skero od každého.

Seznámení se Věrstovského s výtečným spisovatelem předešlé doby A. J. Pisarevem mělo velmi dobré následky, neboť napsal Věrstovský mnoho krásné hudby k slovům Pisareva. Nejprve složil hudbu k opernímu vaudevillu „Проситель“ (Žebrák), „Патнацать лѣтъ въ Парижѣ“ (Patnáct let v Paříži), „Пастушка“ (Pastýřka), „Старушка-волшебница“ (Stará čarodějka), „Учитель и ученикъ“ (Učitel a žák), „Хиопотуль“ (Bázlivec), „Три десятка“ (Tři desátky), „Волшебный носъ“ (Čarodějny nos) a mnohé jiné.

Naprotom byli jeho spolupracovníky A. A. Aljaběv, kapelník Šole a hrabě M. J. Vělhorský.

Věrstovský byv u přátelském spojení s V. A. Žukovským složil k mnohým jeho baládám a písním hudbu, zejména: „Три пѣсни“ (Tři písně), „Свѣтила“ (Svítlna), „Пустынный“ (Poustevník), „Пѣвецъ въ станѣ русскихъ воиновъ“ (Pěvec v stánu ruských vojinů), „Бѣдный пѣвецъ“ (Chudý básník) a j. Puškinovi napsal krásnou hudbu ke kupletu z Poltavy a romanci „Слыхали-вы?“ (Slyšeli jste?). Bohužel není větší část těchto výtvořů tištěna, ostatní ale byly od nejznamenitějších pěvců toho času, Lavrova a Bulachova, s velkým úspěchem přednešeny. Některé z nich zpívala také slovní paní Viardotová a jiní znamenití umělci.

*) Článek tento vyšel v prvním čísle časopisu: „Театральный и музыкальный Вѣстникъ“, ročník čtvrtý.

Mezi tím napsal *Věrstovský* větší hudební kus od znamenitého básníka Batjuškova „Гезиодъ и Омиръ соперники“ (Goziód a Omír soupeřové). Velkolepá tato skladba, jakož i „Выкупъ барда“ (Výkup barda), slova od M. Dimitrieva byly se znamenitým úspěchem na Moskevském divadle provozovány. Ze všech jeho kantát vydobyla sobě největší popularnosti „Черная шаль“ (Černý šprým) od Puškina. Po dlouhý čas ostala tato kantáta okrasou repertoiru Moskevského divadla a posledně byla mnohokrát provozována od cizích výtečníků v překladu italském a německém. Sám skladatel zapěl ji jednou svým krásným hlasem v koncertě ochotníků, uspořádaném od zvěčnělého hraběte M. J. Vělhorského v Moskvě.

Věrstovský pokusil se též v hudbě kostelní a složil *tři mše* s kostelními koncerty, z nichž jedna od umělců na slovo vzatých v Moskvě byla provedena v kostele na Nebevzetí, druhá v kostele universitním. Svatý nábožný cit, jímž skladby tyto vynikají, naplnil duši všech přítomných a způsobil velký dojem.

Při otevření Velkého Moskevského divadla v lednu r. 1825 sepsal M. A. Dimitriev proslov: „Торжество музы“ (Vítězství Mus), k němuž *Věrstovský* hudbu složil, kteráž se svou půvabností zvláště vyznamenává.

(Dokončení.)

Jaké opery měly by se pro české prozatímní divadlo překládati?

S novým prozatímním divadlem, které snad již v říjnu toho roku otevřeno bude, nastane, jak se domníváme, zajisté čilý ruch v činnosti našeho herectva, režie a spisovatelstva. Dle doslechu překládají se pilně nové kusy divadelní, jmenovitě veselohry od duchaplného *Korzeniowského*, dále pracují naši spisovatelé o nových dramatických dílech, aby se repertoír českého divadla doplnil a obohatil; toliko *oper* *naší*, jak se až posud zdá, nikdo se *otcovsky* neujímá.

Až doposud neslyšeli jsme, vyjímaje „Dráteníka“, leč několik každému již známých, též na německém jevišti zhusta provozovaných oper, které více méně slušně provedeny byly a následkem častého opakování přílaživé síly pozbyly.

Co se našich, u *české opery až dosud engažovaných operních sil* dotýče, nedostačí větší část jich k řádnému provedení oper i při nejlepší vůli kapelníka; tím méně však mohou *závoditi* s pěvci u německé opery, na jejížto vydržování se značné sumy vynakládají, kdežto pro českou operu *téměř ničehož* se nedělá. A přec dává režie jen takové opery, které na *německém jevišti* a to v *zdařílejším provedení* vidíváme.

Má-li se tedy *opera česká* v prozatímním divadle přestovati, bude as nejvyšší čas, aby se dostatečný počet dobrých operních sil engažovalo a aby se o získání původních českých oper a o *překlady* zdařilých a uznaných *starších i novějších oper* pečovalo. Pokusme se naznačiti některé ze starších oper francouzské, italské i německé školy, které by se zvláště pro české divadlo hodily. Dříve však, než k tomu přikročíme, upozorňujeme na *oper* *slovanské*, jmenovitě

ruské a polské, které by nižádným způsobem v repertoiru našem chyběti neměly. Jsou to as následující:

Z ruských.

Glinky: Život za cara (opera národní).

Ruslan a Ludmila.

Věrstovského: Askoldova mohyla.

Moskevský čarodějník.

Hromoboj.

Z polských.

Kurpinský: Královna Hedvika (opera národní).

Šarlatán (komická).

Zámek Czorstinský.

Moniuszki: Halka (národní opera).

Hrabina.

Verbum mobile.

Po těchto a jiných nám ještě neznámých slovanských operách postarejme se o překlady *pikantních oper francouzských*, jmenovitě oper

Ad. Adama: Poštovák z Lonjumeau.

Věrný pastýř.

Sládek Prestonský.

Královna na jednu noc.

Růže Péronská.

Květinářka.

Fr. Es. Auber: Zedník a zámečník.

Němá z Portici.

Nevěsta.

Přísaha.

Sníh atd.

Ad. T. Boieldieu-a: Kalif Bagdadský. (V krátkém čase byl ve Francii 700krát dáván.)

Alina, královna Golgondská.

Obě noci.

Převržený vozka atd.

A. E. Gretry: Modrovous.

Herolda: Marie, neb skrytá láska.

Isouarda: Popelka.

Jokonda.

Mehula: Josef a bratři jeho.

Paera: Sargino.

Kamilla; atd. atd.

Z italských.

Cimarosa: Matrimonio segreto. (Tajný sňatek.)

Cherubini: Vodař.

Faniska.

Lodoiska.

Salieri: Král Azur atd. atd.

Z německých.

Ditterse z Dittersdorfu: Doktor a lékař.

Glaesera: Orli brloha.

Kreutzera: Libuša.

Kreutzera: Nořec.

Nocleh v Granadě.

Füchse: Guttenberg.

Dessauera: Lidvina.

Volframa: Okouzlená růže.

Würfla: Krákonoš.

K. M. & Webrů: Silvana atd. atd.

Po těchto a nápodobných starších následujtež *překlady novějších a nejnovějších oper francouzských, italských a německých*, které zde uváděti nemusíme, jelikož z větší části známy jsou.

Mámeť sice *některé překlady* svrchu uvedených oper; avšak překlady tyto nejsou vždy dobré a přesné a zasluhovaly by obezřelou revisi.

Uvedením pěkných starších francouzských a italských oper do českého repertoaru nestýkalo by se české operní jeviště s německým a mnohý navštěvovatel německého divadla rád by navštěvoval česká představení operní, anto by mu příležitosti poskytla, slyšeti opery, které se nyní na zdejším německém jevišti nedávají.

Paganini a Lipiński.

Výjev ze života uměleckého od A. Melišové-Körschnerové.

(Pokračování.)

„Že takové pověsti o Paganinim povstaly,“ pokračovala hraběnka dále, „nelze se diviti. Neobyčejná a nedostížná hra jeho nedala se na obyčejné cestě vysvětliti a pročež bájilo se o démonech, s nimiž prý se spolčil, o vraždě manželky, kteréž nikdy ani neměl, o žaláři a mnohých jiných věcech, které mu k slávě dopomohly; avšak tomu není tak. Paganini probděl celé dny a noci neustálým cvičením, on pátral po nových ještě netušených hmatech, an vyčerpal až do dna bohatou hřivnu genia svého a tak jen dostoupil až k závratné výši, kdež najednou co meteor všeobecného podivení zbudil.“

„Budiž, avšak je také to smyšlenkou,“ tázala se s ousměškem kněžna Chwojczycka, „že Paganini slíchnou dceru Watsona sebou do Francie odvedl?“

„Nic jiného,“ a na důkaz toho činím Vás pozorna na ohrazení Paganiniho ve francouzských novinách, v němž dokázal, že pana Watsona 45 librami šterlingů z dlužního vě-

zení vykoupil; načež vykoupenec ženu svou od sebe vyhnav jinou sobě pojal a jedinou svou dceru nemilostně trýznil. Paganini maje s dcerou jeho, jež se zpěvem zanášela, útrpnost, uspořádal k prospěchu jejímu koncert, jehož čistý výnos 120 lib. št. jí daroval, by se v umění zdokonaliti mohla.“

„A za tím vším vězel bezpochyby někde v úkrytu milostný svazek obou,“ prohodila kněžna.

„Nikoliv, Paganini veřejně oznámil, že takového svazku mezi ním a dcerou Watsonovou nestávalo, že ho dívka dobrovolně do Francie následovala a že by byl býval k příznivému obcování s ní v době, kdež její otec uvězněn byl dosti příležitosti nalézti mohl.“

Takto zastávala hraběnka s velkou výmluvností a horlivostí Paganiniho a obracela od času k času zrak ku vchodu, jako kdyby někoho s netrpělivostí čekala.

Tu však oznámil komorník příchod národního skladatele polského Karla Kurpińskiego.

Hraběnkou to trhlo a celé shromáždění vítalo svého oslaveného mistra, na jehož prsou skvěl se ruský řád sv. Stanislava.

Kurpiński přiblíživ se k hraběnce, která jaksi tázavě naň pohlížela, hluboce se uklonil a ústa své k hebounké ruce její přitiskl.

„Rozumím Vašnostině pohledu, milostivá hraběnko a čtu v něm podivení, proč hosta od Vás tak dychtivě očekávaného s sebou nepřivádím; avšak zvláštní nehoda, kterouž Vašnostem později sdělím, mně v tom překazila.“

„Smíme prosím zvěděti,“ tázal se mladý důstojník, „jmeno vzácného hosta, ježž nám spanilá naše hostitelka předvésti chtěla?“

„Je to někdo, kdo by Vám o Paganinim mnoho pověditi mohl,“ odvětila hraběnka jaksi trpce a obrátíc se ke Kurpińskému doložila: „Utište zvědavost, pane důstojníku, rcete, o co se tu jedná; povězte tedy, proč jste nepřivedl s sebou pána Karla *Lipińskiego*?“

„Lipińskiego?“ zavznělo náhle z mnoha úst.

„Ano, slavného našeho virtuosa, jenž se před nedávem stal prvním houslistou cara ruského a nyní v našem městě prodlévá.“

„Aj, tu bude nám snad popřáno, Lipińskiego a Paganiniho v podvojném koncertu slyšeti,“ mínila kněžna Chwojczycká.

„Na to se on as s tíží odváží,“ namítla jí hraběnka.

(Pokračování.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Hořeňovsi. (Slavnost Hankova.) Slavnost odhalení kovové podobizny a památní tabule na rodinném domu našeho nesmrtelného Váceslava Hanky, nálezece rukopisu Kralodvorského, bude se konati dne 7. září t. r. s povolením císař. král. okresního úřadu Jaroměřského. Pořádek slavnostní: 1. Slavnost odbývati se

bude v Hořiněvsi, kolébce proslaveného Václ. Hanky, a započne záhy zjitra hudbou a střelbou z moždířů. 2. Po službách božích odebeře se průvod v udaném pořádku z chrámu na místo slavnosti. 3. Pěvecké jednoty zapějí chorál sv.-Václavský. 4. Řeč slavnostní při odhalení podobizny. 5. Zvláště složený sbor slavnostní od L. Zvonáře. 6. Hostina na vykázaných místnostech. 7. Po hostině, na znamení

výstřelů z moždířů, shromáždí se pěvecké jednoty předdomem slavnostním, odkud pak celý průvod po 3. hod. odpolední k národní besedě se odebeře, v níž spojené pěvecké jednoty po proslovu od Jahna zapějí následující sbory: a) Píseň sv. Vojtěcha. b) „Utonulá“ od Křížkovského. c) „Naše probuzení“ od L. Procházky. d) „Oslava rukopisu Kralodvorského“ od Krejčího. II. e) „Na vlast“ od Láblera. f)

„Rekúv sen“ od Slavíka. g) Moravská kadrylla od Hellera. h) „Gdě je slavska domovina?“ od Wintera. Načež se odebere celé shromáždění k domu Hankovu, nynějších majitelů pana Jana Rolla a manželky jeho Anny, kdež zpíváno bude na rozloučenou „Kde domov můj?“ a slavnost se ukončí.

Z Jaroměřic ve Znojemsku. (Beseda.) Dne 17. m. m. odbývala se v městě našem opět národní beseda, jejíž čistý výnos věnován ve prospěch oltáře Cyrillo-Methodějského. Sál „u černého orla“ byl vkusně ozdoben podobiznami výtečnicků našich, a na vzdor nepříznivému počasí i cizími hostmi hojně naplněn. Především se zpívala jakožto v podvečer narozenin J. V. ode všech přítomných „národní hymna“, po níž hluché „Sláva“ provoláno nejm. císaři a králi našemu. První číslo programu byl nový sbor od H. Vojáčka „Na Moravě“, kterážto vážná skladba k všeobecné spokojenosti provedena byla. Na to přednášela sl. Pavlina R. báseň od J. Soukupa „Sv. Cyrill a Method před jubileum“, a dostala této zajisté těžké úloze velmi dobře, zač se jí také hojného potlesku celého obecnstva dostalo. Pánové C. a Z. zpívali dvojzpěv „Čech“ od L. Procházky velmi zdařile. Pak proveden řízením p. R. Šplíchala „hudební zápas“, jež dle národních nápěvů jmenovaný pán pro smyčcové nástroje uměle sestavil. Souhra byla tentokrát docela dobrá a došla zaslouženého uznání. (Jen nám bylo divno, že dle programu i lesní rohy mezi smyčcové nástroje čítány byly). Sl. Růženka R. deklamovala „Ženskou politiku“ od K. Adamce s dobrým rozmarem a povzbudila obzvláště vychvalováním samosprávy, federace a ukončením „Nedejme se“ hojného potlesku. Po ní vystoupil výtečný zpěvák p. Ed. S. a byl ode všech hluchě přivítán. Zapěl výborně, jako vždy „národní“ píseň s průvodem piana od Grünbergra a musel ji k všeobecné žádosti opakovati. Dále jsme slyšeli opět nový sbor od H. Vojáčka „Jihoslovanská“ (snad modlitba?), který jako první dobrého výsledku došel. Jen bychom si přáli, by sl. výbor budoucně slova sborů hned k programu připojil*), neboť činí sbor, jehož text úplně známe, mnohem větší dojem. Po sboru tomto podala sl. Vilemína V. deklamaci „Moravanka“ dle R. a přidala, hluchým potleskem povzbuzena, jinou (nemýlíme-li se „Královnu plesu“) s tímtež úspěchem. A opět nám zazpíval p. S. a sice „Husara“, píseň s průvodem piana od Strniště, a spůsobil mistrným přednosem písně této krátké sice, ale velmi zdařilé, významně bouřlivý potlesk, který dříve neprestal, až ji podruhé zanotil. (Hudební skladby pana Strniště Třebičského docházejí vsudy velké

oblíby, vane z nich duch ryze slovanský, a jest toliko žádoucí, by p. St. od přílišné skromnosti své upustil a je dále rozšiřovati dovolil.) K všeobecné žádosti připojil p. S. ještě jednu píseň, veselou sice a pro vtipný obsah dosti zajímavou, ale beze vsí hudební ceny. Raději bychom byli slyšeli některou národní, jichž zajisté hojnost zná. K závěrce hrály sl. Pavl. a Růž. R. Tittlovu „Ouverturu ze slov. písní“ pro 4 ruce na piano velmi zběžně a dobře, a finale „Hej Slované“ zanotovalo s nimi celé obecnstvo. Na přidanou deklamovali pp. studující L. a V. „Ženichovy radosti“ a „Švingulace“ k všeobecnému obveselení. Pak následoval, jako vždy, obligátní tanec!

Z Litomyšle. (Koncert.) Zdá se, jako by byla Litomyšle od hudebního světa odloučena, jako by docela žádný zpěvný ruch v našem starobylém městě nepanoval — a přece není tomu tak! Semotam naskytou se příležitosti, semotam uspořádají se zábavy a koncerty, jež se mohou k velezdařilým v naší české vlasti počítati; taková deklamatorní, hudební a zpěvná zábava dávala se v neděli dne 10. srpna, kdež náš mladý čacký zpěvácký spolek dokázal, že může výdatně účinkovati, když stálá vytrvalost a neunavná pilnost nechybí. Řízením ředitele zpěvu p. Theodora Tomáška zapěl správně zpěv. spolek tyto skladby: „Slovana“ od Vášáka, „Ve černí“ od Pecha a znárodnělou „Kde domov můj?“ od Fr. Škroupa ve sbor uvedl Heller. Co host vystoupil u nás již po druhé činný a horlivý bassista p. Frant. Janda, učitel na realce v Pardubicích. Již po prvé dostal své úloze, a i tentokrát dobyl si hojného potlesku u zdejšího obecnstva; zpíval „Pravý Čech“ od L. Procházky a „Oumysl české děvy“ od Pivody. Na housle jsme slyšeli koncert od Vieuxtemps-a a fantasii od Ernsta. Jak p. Tomášek hraje, nebudu mnoho slov šířiti, protože on nejen v celé Litomyšli, ale i ve vřkolu v městech co zdatný, ano nevšední virtuos na housle znám jest. Uspokojil i tento večer naše posluchačstvo, jež se četně z našeho města, z vřkolu i vzdálené Svitavy, Poličky, Vysokého Mýta a od jinud sešlo. Koncert na housle doprovázela sl. Faltys-ova na piano velmi něžnocičně. Při zprávě své uvádím ještě, že 2 deklamace přednešeny byly. Celá hudební a zpěvná zábava vypadla skvěle a našemu zpěv. spolku může tato produkce novou pohnůtkou býti, by dále pokračoval, a jistě bude jednou vrchol toho přičinění k cti a radosti jednotlivým údům sloužiti. Po ukončené produkci počalo se třepčít, a při hlaholu radostných polek, kvapíků, třasáků a strašáků strávila se příjemně celá noc. Těšíme se na příští zábavu, k nížto žertovné sbory „Radostné cestování“ — „Vávra“ od Ed. Nápravníka určeny jsou, a voláme uspořadatelům: „Na zdar!“

Z Poděbrad. Dne 10. září t. r. bude se zde odbývat slavnost na desítiletou památku úmrtí slavného básníka a rodáka Františka Turinského. Pořádek bude následující: A. V 10 hodin slavné rekviem v děkanském chrámu Páně, při kterémž zpěvácký spolek chorální rekviem od Láblera zpívati bude. B. V 7 hodin večer počne slavnostní beseda v místnostech ochotnického divadla. I. Oddělení. 1. Směs z českých národních písní od Illnera. 2. „Odvedeného prosba“, sbor od Pavla Křížkovského. 3. Deklamovánka „Nevěsta“ od Jana Nerudy. 4. III. věta ze sonaty cis-moll od L. Beethovena, na piano. 5. „Slovan“, sbor od Vašáka. II. oddělení. 6. Ouvertura k zpěvohře „Vilém Tell.“ 7. „Gdě je slavska domovina“, sbor od Wintera. 8. Vínek z národních písní od B. E. pro housle. 9. Deklamovánka „Jedna toliko vlast“ od Františka Turinského. 10. „Teče voda, teče“, národní píseň, koncertně vzdělaná od B. Šimáka. 11. „Kde domov můj“, pro sbor upravil Ferd. Heller.

(T.) **Z Radnic.** (Beseda.) Dne 17. srpna uspořádána byla zde beseda ve prospěch nově zřízeného zde divadla. Mimo proslov od J. Jahna, jež pan Salát rázně přednesl, slyšeli jsme sbory: „Staročeská“ od J. N. Škroupa a „Utonulá“ od Křížkovského, které od zdejších zpěváků správně a zdařile provedeny byly. Pan Herbinger, sběhlý tenorista, zapěl Pivodovu píseň „Větry k vlasti mile spěchající“ se značným úspěchem. Dále přednášela sl. Anna Alizarova uhlazeně valčík pro piano od V. Grafa a sl. Thekla Alizarova koncertní fantasii „České perle“ od Ed. Nápravníka, kterouž s velkou obratností a bravourou provedla. Nadějná tato pianistka zbudila výtečným přednosem této duchauplné skladby, která by ve všech besedách zaznívati měla, velkého účinku a rozjařila obecnstvo k hluchému potlesku. V příští besedě potěší nás sl. Th. Alizarova přednosem nové fantasie na české národní písně „Loučení“ od Ed. Nápravníka. Mimo to deklamovala sl. Pavlina Alizarova „Slze vlastenek“ od J. K. Tyla, p. Majer vysloužilce a potkali se s velmi příznivým úspěchem. O zábavu tuto získali si zvláště p. Fr. Kadner a p. Zafouk velké zásluhy. Jak doslychám, bude zde co nevidět zařízen zpěv. spolek, jemuž již napřed „Zdař Bůh“ voláme!

Ze Žebráka. Včera dne 31. srpna odbývala se slavnost odhalení pomníku Vojtěcha Nejedlého v následujícím pořádku: Slavnost oznámila se střelbou na návrších okolo Žebráka. O osmé hodině ráno zkouška zpěváckých spolků v sále „u českého lva.“ Po příchodu Sokolů o desáté hodině počala na znamení střelbou a zvoněním slavnost. V hlavním chrámu odbývaly se služby boží, při nichž sbor zpěváků zapěl chorální mši od Jos. Leop. Zvonaře, osobním vedením skladatelovým. Průvod k pomníku na hřbitov v následujícím pořádku:

*) To by měl též každý zpěv. spolek při své produkci učiniti. Red.

I. Školní mládež. II. Hudební sbor „Komárovských havířů.“ III. Sokol. IV. Děvčata nesoucí věnec na pomník. V. Zpěvácké spolky, jenž zpívaly hymnu svatého Vojtěcha. VI. Duchovenstvo. VII. Městský výbor a zástupcové přífařených obcí. VIII. Řemeslnické pořádky. IX. Ostatní obecní. Na hřbitově: Sbor „Staročeská“ od Škroupa, odhalení pomníku, posvěcení, slavnostní řeč, k závěrku „Animas fidelium“ od Horáka. Průvod ze hřbitova v prvotním pořádku nazpět do hlavního chrámu, kde chvalozpěvem sv. Ambrože kostelní slavnost se ukončila. Společenský oběd v místnostech pro hosty vykázaných. O druhé hodině společný výlet na hrad Točnick v následujícím pořádku: I. Zpěvácké spolky. II. Hudební sbor. III. Sokol. IV. Obecní. U vchodu do hradu se vybíralo 10 kr. vstupného ve prospěch „Svatoboru.“ Na hradě I. Proslav, přednesl p. Jos. Barák. II. „Pozdravení pěvcovo,“ sbor od Veita. III. „Vhůru k zpěvu,“ dvojsbor od Nápravníka, IV. Pochod od Bendla. Návrat z hradu na louku pod Točnickým vrchem. Tělocvičné hry a prostocviky Sokolů. O sedmé hodině návrat do Žebráka v předešlém pořádku. Po odchodu Sokolů beseda v hostinci u „českého lva“, čím slavnost se skončila.

Kronika zpěv. spolků.

V Plzni utvoří se konečně řádný zpěv. spolek, jelikož stanovy tohoto spolku potvrzeny jsou. — Zpěvácký spolek Železnobrodský uspořádal dne 26. srpna v hostinci „u konička“ první pěveckou a deklamatorní besedu, s kterouž taneční zábava spojena byla. — Zpěv. spolek v Horicích „Ratibor“ slavil včera 31. srpna odevzdání praporu, věnovaného mu od vlasteneckých dcer. Program byl následující: Společná zkouška od 1 hodiny s poledne. Začátek slavnosti o 3. hodině. a) Sbor: „Zavzni plese“ od Jelena. b) Starosty řeč zahájecí. c) Sbor: Choral sv.-Václavský. d) Řeč paní kmotry. e) Zatloukání hřebů. f) Řeč děkovací praporečnicka. g) Sbor: „Já jsem Slovan“ od Jelena. h) Řeč slavnostní. i) Sbor: „Na Prahu“ od Veita. k) Návrat s praporem k starostovi. l) Večer: Beseda. — Zpěv. spolek v Ledči „Buryan“ světil též včera dne 31. srpna prapor. Slavnost svěcení počala o 10. hod. na náměstí. Zapěl se „Staročeský choral svatováclavský, sbor „Na Prahu“ a „Kde domov můj?“ — Počáteční zpěvácký spolek světil dne 11. srpna velkolepě svůj prapor, od vlastenských dívek mu darovaný. Zavítali tam hosté z Polné, Jihlavy a z Vlašimi, s nimiž přijel p. Heller, ředitel „Hlaholu“ Pražského. Při průvodu zapěl zpěv. spolek „Hospodine pomiluj ny“ a „Kde domov můj?“ Načež následoval jadrný proslav a sólové partie „I šepce kvítí“ zajímavá a vzletupná píseň od Ed. Nápravníka; solo pro baryton a solo na flétnu, slo-

ženo a přednešeno panem Vodrážkou z Řečice, a došly všeobecné pochvaly. Spolek Pelhřimovský zpíval velmi precizně „Cikáni“ a spolek Jindřicho-Hradecký přednesl „Moravskou kadryllu“ od Hellera, po kterém přítomnému p. skladateli hlučné „Sláva“ provoláno. Konečně byly tři sbory od všech spolků společně zpívány, z nichž se „Utonulá“ a „Na Prahu“ velice líbily. — Lomnický zpěvácký spolek „Bořivoj“ účinkoval dne 17. t. m. při besedě v Železnici a přednášel „Cikáni“ od F. A. Vogla, „Na vlast“ od Láblera, „Český zpěv“ od Kalivody, „Utonulá“ od P. Křížkovského, konečně dle přání obecního připojil „Naprej“ od Janka a „Kde domov můj?“ — Lounský zpěv. spolek „Vratislav“ uspořádá velkou slavnost na Peruci teprve dne 21. září a nedála se dne 21. srpna, jak mylně v předešlém čísle udáno bylo. — Zpěv. spolek Nymburský odložil slavnost svěcení praporu na den 21. září. Pořádek slavnosti: 1. O 9té hodině dopolední odevzdání praporu v divadle a zatloukání hřebů, před tím sbor „Pozdravení pěvcovo,“ potom „Bratři, již svítá“ od Veita. 2. Slavný průvod všech spolků do chrámu Páně. 3. Svěcení praporu v kostele, při tom píseň sv. Vojtěcha. 4. Vokální mše pro mužský sbor od Horáka. 5. Společenská zkouška shromážděných spolků v divadle. 6. O 3½ hod. po obědě průvod spolků s prapory na „střelnici“ ku společné zábavě. 7. Průvod do divadla. 8. Pěvecká produkce. Sbory: „Rekům sen“ od Slavíka, „Žárlivý basar“ od Zvonare, „Utonulá“ od Křížkovského, „Cikáni“ od Vogla. Mezi produkcí budou hráti ochotníci jednoaktovou veselohru, načež taneční zábava „u Černého Orla.“ — Zpěv. spolek Hořovický přijal jméno „Slavík.“

Ochotnická divadla.

Ve Vysokém Mýtě dávali tamnější ochotníci dne 18. srpna ku počtu sešlých se rolníků „Diblíka“ před velmi četným obecním. Ku konci voláni jsou všickni spoluúčinkující, z nichž většina toho v skutku zasluhovala. Ano i sem již dostal se zvyk házení květin a věnců. Nejvíce pochvaly došla herečka titulní úlohy sl. J. Příště prý se budou dávat dvě Nerudovy veselohry. — V Bystrici pernstýnské zřizuje se ochotnické divadlo. — V ochotnickém divadle v Košířích provozovala se v neděli dílem ve prospěch tamnější školy, dílem národního divadla „Deborah,“ činohra ve 4 jednáních. Dle J. H. Mosenthala přeložil J. J. Kolár.

— V Domažlicích tamnější ochotníci, kteří s nemalou péčí dekorace a divadelní potřeby dříve si uspořádali a zastaralé obnovit museli, provozovali dne 10. srpna „Rohovin čtyřrohý“ od Klicpery a „Prodaná láska“ od Nerudy. Provedení vypadlo výborně, o čemž hojný potlesk a okolnost, že na konec všickni hlučně voláni byli, svědčí. — Ve středu 13. m. m.

dávali Písečtí studující co ochotníci: „Vězení,“ veselohra ve 4 jednáních od R. Benedixe, překlad J. V. Lomnického. Vvedení bylo dobré, návštěva valná. — V Liptov. Sv. Mikuláši uspořádali tamnější ochotníci divadelní představení, dávající přeloženou Kotzebuovou činohru „Odplata pravdy;“ hrálo se s dobrým prospěchem. V krátkém čase bude prý se provozovati veselohra Ferencikova „Pravda přec zvítězí.“

Obzor umělecký.

Divadlo. V Londýně hraje se nyní na 18. divadlech. Tato jsou: divadlo Covent-garden. — Kr. opera. — New-Royalty. — Anglická komická opera. — Haymarket-Princesz — Adolphi. — Saint James. — Strand. — Surrey. — Sadlers Welles. — Olympia. — Crecian. — New-Britania — Standart. — Mary-le-Bone. — Victoria. — Astley.

Hudba. Znamenitá opera od Pergolese „La serva padrona“ (stoletá novinka) dávala se před nedávnem v komické operě v Paříži s příznivým úspěchem. Místo chybící ouvertury instrumentoval belgický skladatel Gavaert klavírní větu od D. Scarlatiho. — Berlinský kapelník Dorn složil operu „Kníže z Hildburgshausenu,“ bude ve Vratislavi provozována. — Zajímavý rukopis objeven jest v knihovně medicínské fakulty v Montpellieru. Jsou to francouzské zpěvy z 13. století, v nichžto se stopy podvojného kontrapunktu, jehož vynález teprve 16. století se připisoval, nalezájí. Rukopis obsahuje 350 kusů dvoj-, tří- až čtverohlasných. — Nová opera od Verdiho „Mocnost vůle“ bude se v Petrohradě, Madridě a Římě současně provozovati.

— V listopadu bude se ve Vratislavi provozovat nová romantická opera „Vine-ta“ (dle novelly od Gerstäckra) od Wuersta. — Maďarský skladatel Mossonyi komponuje novou národní operu „Olmos.“

— Berliozova nejnovější opera „Beatrice a Benedikt“ (dle Shakespearova „Mnoho hluku pro nic za nic“) dávala se poprvé dne 29. lipna v Baden-Badenu s příznivým výsledkem. Jednotlivé charaktery jsou s neobyčejnou ostrovní a jemností hudbou naznačeny. Zvláštní zmínku zasluhují výborná a vzletupná ouvertura, rozkošné nocturno pro dva soprany na konci prvního aktu, arie Hery (Je vais le voir), duett mezi Benediktem a Beatricí v 2. aktu, duett na konci druhého aktu mezi témiž (L'amour est un flambeau), mužský terzett, jakož i některé charakteristické sbory. — Františku Schubertovi, věhlasnému skladateli písní, hodlá Vídeňský zpěv. spolek pomník postaviti.

Z Prahy.

České divadlo. 21. srpna. Tenkrátě hrály se: „Malíř v nesnázi,“ fraška

v 1 jedn. od Ř. z C. (novinka); pak „Klobouk“, veselohra v 1 jedn. dle Em. Girardinové od V. V. Již dávno jsme nebyli nápisem novinky na divadelní ceduli tak zklamáni, jako tentokrát; nejenom že dotčená fraška co do myšlenky nic původního do sebe nemá, jest ona v pravém smyslu slova sprosté vylíčení sprostých situací, nemajících té nejmenší důslednosti v sobě. — Škoda slov; voláme pouze k panu spisovateli se svatým Štěpánem: Pane, odpusť mu, neb nevěděl, co činí! — Zdařilá veselohra Girardinové jest zvláště německému obecenstvu z dob Feistmantlových dobře známa; naše obecenstvo ji přijalo s patrnou zálibou, rovněž jako „Malíře v nesnázích“ s významným mlčením. Škoda že hlavní role sluby Václava měla tak slabého zastupitele v p. Svobodovi; za to byl p. Šimanovský v úloze Uherského výtečný. Ostatní hra nestojí za zmínku. — Na konec se dával balet: „Poskakující ženich v nesnázích“, v němž zvláště p. Reisinger vynikl. — 24. srpna. „Záhada rodu Přemyslovského“, dráma ve 4 jedn. od Ferd. B. Mikovce. Cena drámy je již všeobecně uznána, a protivníci její mohou řídkých a nikoliv tak značných vad v dramatickém ústrojí jejím vytykat; pročez i zde nebudeme opakovat, co kde pochvalně neb hanlivě pověděno. Jedině to se nám být zdá záhodno, abychom poukázali k jedné věci, jsoucí celku na ujmu — jestiž to řeč, které by v celém kuse neškodilo většího vypilování; na mnohých místech uráží až ucho. V usrozmění se spisovatelem by mohl p. dramaturg svého pera leckde přiložit! Co do souhry a pilnosti herců nepamatujeme již dávno tak zdařilého představení, jakého se dostalo tenkrát dramě Mikovcově; snad se v svědomí tak mnohého herce ozval hlas káravý, snad přičinila se též i pieta k spisovateli, bohužel těžce nemocnému — budiž to neb ono, tenkrát jsme spokojeni až na malé výminky. Z herců vynikali pp. Šimanovský (Václav III.), Kolár st. (Prech z Koldic), pak sl. Libická (Jarmila). I zastupitelé menších úloh dostali tenkrát požadavkům mírné kritiky, až na p. Boschettiho (Kunrad), který, lámaje nemilosrdně ubohou češtinu, div že sebe sama, místo obecenstva, nerozplakal. Návštěva byla za dlouhý čas opět jednou valnější — ač na vzdor tomu, že se v neděli dával zdařilý kus a nikoliv křiklavá jakás fraška. Toto ad notam slavné režii! — 26. srpna. „Dřívě matinka“, veselohra v 1 jedn. dle Kořeňovského od E. Z.; „Svéhlavost“, veselohra v 1 jedn. od Benedixa; „Pozvu si majora“, veselohra v 1 jedn. od Mosra. První z těchto veseloher vyznačuje se jako vůbec všecky dramatické práce Kořeňovského elegancí svou; ač bychom ji pravou veselohrou nazvati neměli,

milerádi ji vidíme i pod jmenem veselohry na repertoiru našem. Jest to více podatý dramatický žert, zosnovaný na poněkud frapantní půdě: dcera hledí dostat matku pod čepec, při tom však nezapomíná na sebe. Dcera tu hlavní osobou, ostatní vše podřízeno; zdá se, že veselohra ta psána pro jistou herečku, a psána jest tak, že možná jen dceři vyniknout. Matka a oba ženichové činí pouhou stafáží. Že paní Pešková v takové úloze vynikla, netřeba dotvrzovat, divno ale nám, že se obecenstvo příliš chladně k té novince mělo. Poslední dvě veselohry, dostatečně již známé, bavily jako vždycky. Souhře se nedá tenkrát nic vystavit. O čest dne se dělily dámy p. Pešková a sl. Libická (Eliška v „Pozvu si majora“), pak pánové Šamberg a Kolár ml., z nichž zvláště první si velmi statečně počínal. Návštěva nebyla valná. — 28. srpna. „Nevolníci“, aneb „Isidor a Olga“, tragédie v 5 jedn. od Raupacha, zčeštěná S. K. Macháčkem. Raupach psal pro svůj čas a zašel se svým časem; nadání dramatického mu nescházelo, ale proud času je neuprositelný, a duch Raupachův na nás hledí jako starec, jenž mladému pokolení nerozumí víc. Že poměrům Ruska nerozuměl lépe než kterýkoliv německo-filosofický vrstevník jeho, kdož mu to bude vykládat za zlé? I za našich dob — však, sunt exempla odiosa! Divíme se tenkrát hercům, že nám nahradili nedostatky dobrou souhrou; zvláště p. Kolár st. (Osip šašek!) vynikal důmyslným a svědomitým provedením úlohy. P. Šimanovský musil bouřit — jak stojí psáno; že umírnil, kde mohl, to jeho zásluha. Čestné zmínky zasluhuje ještě sl. Libická. Návštěva byla skrovná.

— Repertoir českého divadla. 2. září: Břetislav a Jitka. 4. září: Pravzor Tartuffa. 7. září: Žižkův meč. — Rekrutýrka v Kocourkově. 9. září: Kouzelná flétna. 11. září: Katinka Heilbronská.

— Malíř p. Koutský dohotovil už některé dekorace pro nové české divadlo, kteréž u přítomnosti intendanta českého divadla, pana dra. Riegra v zemském divadle se zkoušely, zdali budou činit patřičný dojem.

— Slovnítný pianista a skladatel pan Bedřich Smetana koncertoval dne 24. t. m. v Nymburce ve prospěch národního divadla při velkém účastenství a s úspěchem neobyčejným. Tamnější zpěv. spolek a nadaná zpěvačka sl. Dlabáčova z ochoty pana koncertistu podporovali. Každá z jeho přednášek byla s nejskvěleším potleskem přijata a chválu vzbudila nová jeho fantasie na národní písně. Sl. D., kteráž zpívala Pivodovu píseň „Na vlast“, velmi významně a s panem Vagnerem duetto z „Libušina sňatku“, jakož i p. ředitel Slabihoudek, jenž velmi dojemně píseň „Zahučaly hory, zahučaly lesy“ před-

nesl, byli hlučným potleskem vyznamenáni. Výborně provedeny byly sbory: „Vzájemná“ od L. Zvonaře, „Naše probuzení“ od Ludvíta Procházky a „Hlahol“ od K. Bendla.

— P. Šebor, absolvovaný žák konservatoria, jenž byl učitelem hudby v Rusi, zavítal do Prahy. Nadějný tento skladatel znám jest Pražanům z jedné ouvertury, která se zde v jednom koncertě provozovala.

— P. J. K. Bláha, jenž zastával místo klášterního varhaníka ve Vyšším Brodě, stal se varhaníkem v Netolicích.

— Hálkova nová tragédie „Sergius Catilina“ bude se provozovati ještě letos během měsíce listopadu a sice ve prospěch p. Kolára mladšího.

— Sl. Albina Heinzova, dříve člen divadla českého v Praze, engažována jest se skvělými výminkami k divadlu Vratislavskému co první tragická milovnice.

— Sl. Beutlova, žákyně p. Appé, engažována jest s příznivými výminkami v Olomouci co dramatická zpěvačka. Sl. Beutlova zpívala i v Praze též na českém jevišti, pokud víme, v „Kouzelné flétně.“

— „Divadelního ochotníka“, vydávaného p. Mikulášem Boleslavským, vyšel první díl v šesti sešitech, a byl uvítán od všech českých ochotníků a přátel národního divadla s upřímnou pochvalou a obsažené v něm hry byly provozovány všude s velkou oblibou. Nastala u vydávání této divadelní bibliotéky kratičká přestávka, nyní však, kde divadelní společnosti na venkově se zmáhají, pomýšlí se na další vydávání a zařízeno jest předplacení na II. díl „Divadelního ochotníka“, jenž na 6 svazků 1 zl. 50 kr. obnáší a do „Slov. knihkupectví“ se zasílá. První svazek vyjde 1. září, a není pochybnosti, že se druhému dílu tohoto pilně sestaveného díla téže přízně dostane jako prvnímu, jenž z velikého účastenství se těšil.

Listárna.

Panu L. M. v T. Overturu „Halku“ od Moniuszki pro čtyry ruce můžete obdržet, taktéž „Vlastu“ od Ed. Nápravníka. Panu Fr. K. v Bl. Fantasie „Loučení“ z písní národních od Ed. Nápravníka stojí u Křištofa a Kuhé 1 zl. 5 kr. — Sl. zpěv. sp. v P. Žertovné sbory máme, a sice: „Žáby a kuňky“ od Kallivody, pak „Žabí kantata“ a jiných více. — Sl. zpěv. spolku v Hořovicích. Dvoj-sbor „Vzhůru ku zpěvu“ vyšel v třetím svazku „Záboje.“ — Panu kap. Jed... v Z. S tanečními hudebními kusy můžeme Vám vždy posloužit. — Panu dopis. v Londýně. Uhodl jste, děkujeme za ode-slané. —